

Національний авіаційний університет
Інститут екологічної безпеки
Кафедра екології

УЗГОДЖЕНО
Директор ІЕБ

_____ О. Запорожець
«___» _____ 2015 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ А.Полухін
«___» _____ 2015 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
Навчальної дисципліни
«Екологічна експертиза»
(за кредитно-модульною системою)

Галузь знань: 0401 «Природничі науки»
Напрямок підготовки: 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

Курс – 4 Семестр – 8

Лекції – 40
Практичні заняття – 40
Самостійна робота – 82
Усього (годин / кредитів ECTS) – 162/4,5
Домашнє завдання(1) – 8 семестр

Диференційований залік – 8 семестр

Індекс Р-5-6.040106/12-3.1.22

СМЯ НАУ РНП 10.02.03-01-2015

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 2 із 24	

Робоча навчальна програма дисципліни «Екологічна експертиза» розроблена на основі робочого навчального плану РБ-5-6.040106/12 підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за напрямом 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», навчальної програми дисципліни «Екологічна експертиза» індекс Н-5-6.040106/12-3.1.22 затвердженої __. __.2014р., «Тимчасового положення про організацію навчального процесу за кредитно – модульною системою (в умовах педагогічного експерименту)» та «Тимчасового положення про рейтингову систему оцінювання», затверджених наказом ректора від 15.06.2004 р. № 122/од. та наказу ректора від 12.04.2005 №81/од.

Робочу навчальну програму розробили:

професор, док. техн. наук _____ О. Запорожець

доцент, канд. техн. наук _____ І. Трофімов

асистент _____ А. Явнюк

Робоча навчальна програма обговорена та схвалена на засіданні випускової кафедри напряму 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (спеціальність 7/8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища») – кафедри екології, протокол № 12 від «01» грудня 2014 р.

Завідувач кафедри _____ С.Бойченко

Робоча навчальна програма обговорена та схвалена на засіданні науково-методично-редакційної ради Інституту екологічної безпеки, протокол № _____ від « _____ » грудня 2014 р.

Голова НМРП _____ О.Матвєєва

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 3 із 24	

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка.	4
1.1. Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця	4
1.2. Мета викладання навчальної дисципліни	4
1.3. Завдання вивчення навчальної дисципліни	5
1.4. Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни	5
1.5. Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальних модулів	5
1.6. Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни	7
2. Зміст навчальної дисципліни	7
2.1. Тематичний план навчальної дисципліни	7
2.2. Проектування дидактичного процесу з видів навчальних занять	9
2.2.1. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг	9
2.2.2. Лабораторні заняття, їх тематика і обсяг	11
2.2.3. Самостійна робота студента і контрольні заходи	12
2.2.3.1. Домашня робота	12
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	13
3.1. Список рекомендованих джерел	13
3.2. Перелік наочних та інших навчально - методичних посібників, методичних матеріалів до ТЗН	14
4. Рейтингова система оцінювання знань та вмінь набутих студентом . .	15
4.1 Основні терміни, поняття, означення	15
4.2. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	16

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 4 із 24	

ВСТУП

Курс «Екологічна експертиза» є комплексним в системі підготовки фахівців зі спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища» та передбачає вивчення основ проведення екологічної експертизи. «Екологічна експертиза» є спеціальним курсом, вивчення якого ґрунтується на знаннях студентів з екології, природознавства, географії. При вивченні цієї дисципліни студентам надаються теоретичні знання та формуються практичні навички, які необхідні у навчанні та подальшій професійній діяльності.

Дисципліна «Екологічна експертиза» викладається згідно навчального плану за кредитно-модульною системою. Однією з необхідних умов організації навчального процесу є наявність робочої навчальної програми та навчальної програми з дисципліни, що виконується за модульно-рейтинговою основою, і яка доведена до відома викладачів та студентів.

Рейтингова система оцінювання (PCO) є невід'ємною складовою робочої навчальної програми і передбачає визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань і вмінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, модульного та семестрового контролю, з наступним переведенням оцінки в балах у оцінки за традиційною національною шкалою та шкалою ECTS (European Credit Transfer System).

Оцінювання здійснюється згідно з національною шкалою та за європейською кредитно-модульною системою.

1. Пояснювальна записка

1.1. Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності сучасних методів і правил проведення експертної оцінки об'єктів екологічної експертизи, що забезпечує формування фундаментальних базових екологічних знань, основ екологічного мислення професійного фахівця, здатного формувати масову екологічну свідомість населення.

1.2. Мета викладання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Екологічна експертиза» є науково-прикладною дисципліною, що вивчає форми, принципи, законодавчу та нормативно-правову базу, положення державного регулювання та управління у галузі екологічної експертизи, методи екологічної оцінки і аналізу впливу антропогенної діяльності на навколишнє природне середовище.

Метою дисципліни є надання майбутнім фахівцям науково-теоретичних знань і практичних навиків, спрямованих на оволодіння теоретичними та методичними засадами реалізації комплексної екологічної експертизи із засвоєнням основних концепцій виконання екологічної оцінки запланованої чи здійснюваної діяльності господарських об'єктів та комплексів, що мають негативний вплив на стан навколишнього природного середовища, екологічних ситуацій, проектних та передпроектних матеріалів, проектів

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 5 із 24	

законодавчих та нормативно-правових актів, документації з впровадження нової техніки, технологій та продукції. Особлива актуальність дисципліни обумовлена сучасними вимогами сталого розвитку суспільства, що вимагає інтегрально враховувати економічні, соціальні та екологічні чинники, віддаючи пріоритет останнім, на стадії формулювання цілей, планування і прийняття рішень щодо здійснення тієї чи іншої діяльності на базі системи професійних знань, які застосовуються для управління охороною навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки та раціонального використання та відтворення природних ресурсів.

1.3. Завдання вивчення навчальної дисципліни

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- визначення форм, принципів, організації екологічної експертизи;
- визначення спеціальних вимог до документації на об'єкти державної екологічної експертизи;
- вивчення сучасних вимог до експертної діяльності;
- вивчення джерел забруднення об'єктів екологічної експертизи та реалізації відповідних методів і засобів її захисту, відновлення та раціонального використання ресурсів;
- визначення пріоритетних природоохоронних проблем об'єктів екологічної експертизи;
- визначення оптимальних способів управління природоохоронницькою діяльністю господарських об'єктів та комплексів;
- вивчення ключових компонентів: скринінгу та скоупінгу, - визначення задач і видів діяльності, для яких повинна проводитись ЕО;
- визначення альтернатив розвитку або діяльності в контексті ЕО;
- вивчення стандартизованих методів, що використовуються для виявлення впливів, їх загальні переваги і недоліки;
- оцінка якості в процесі ЕО;
- вивчення принципів управління проектом ЕО;
- проведення комплексної еколого-економічної оцінки впливу запланованої чи здійснюваної техногенної діяльності на стан навколишнього природного середовища, використання та відтворення природних ресурсів;
- підготовка науково-обґрунтованих об'єктивних висновків екологічної експертизи;
- вивчення стану та вимог до екологічної експертизи в індустріально-розвинутих країнах.

1.4. Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- законодавчу і нормативну базу об'єктів екологічної експертизи;
- основні завдання і принципи об'єктів екологічної експертизи;
- форми екологічної експертизи;
- стан екологічної експертизи в Україні та інших країнах;
- методи, що використовуються для оцінки впливу на навколишнє природне середовище, їх загальні переваги і недоліки, визначення якості оцінки;

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 6 із 24	

- державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи;
- права, обов'язки та гарантії експерта екологічної експертизи;
- права та обов'язки замовників екологічної експертизи;
- процедуру проведення екологічної експертизи, включаючи забезпечення ефективної участі громадськості;
- фінансування екологічної експертизи та інші відомості щодо екологічної експертизи;

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **вміти:**

- розробляти заявку на екологічну експертизу згідно з вимогами існуючої законодавчо-нормативної бази;
- здійснювати оптимальне планування проведення екологічної експертизи;
- оцінювати впливи на навколишнє природне середовище запланованої чи здійснюваної діяльності об'єктів екологічної експертизи;
- забезпечувати ефективну участь громадськості при проведенні екологічної експертизи і враховувати соціальні питання;
- документувати виконання екологічної експертизи згідно з вимогами законодавчо-нормативної бази;
- розробляти заяви про екологічні наслідки запланованої чи здійснюваної діяльності об'єктів екологічної експертизи; та про проведення екологічної експертизи;
- розробляти висновки екологічної експертизи, включаючи як державну, так і громадську екологічну експертизу.

1.5. Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальних модулів

- Навчальний матеріал дисциплін структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів.

1.5.1. У результаті засвоєння навчального матеріалу модуля № 1 «Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи»

- студент повинен:
- знати:
- природоохоронне законодавство та нормативно-правову базу України та сфери їх застосування;
- методи та методики оцінювання впливів на навколишнє середовище;

вміти:

- обґрунтовувати необхідність здійснення екологічної експертизи певної форми;
- аналізувати передумови здійснення екологічної експертизи;
- складати алгоритм здійснення громадської та державної експертизи;
- аналізувати та доповнювати перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку;

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 7 із 24	

- здійснювати порівняльний аналіз компетенції органів державної влади у галузі екологічної експертизи;
- визначати, які установи організують та здійснюють екологічну експертизу;
- надавати консультацію щодо організації та здійснення громадської екологічної експертизи;
- з'ясувати ступінь участі громадськості у державній екологічній експертизі;
- розрізняти повноваження державної законодавчої і виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у галузі екологічної експертизи.

1.5.2. У результаті засвоєння навчального матеріалу навчального модуля № 2 «Порядок проведення екологічної експертизи» студент повинен:

знати:

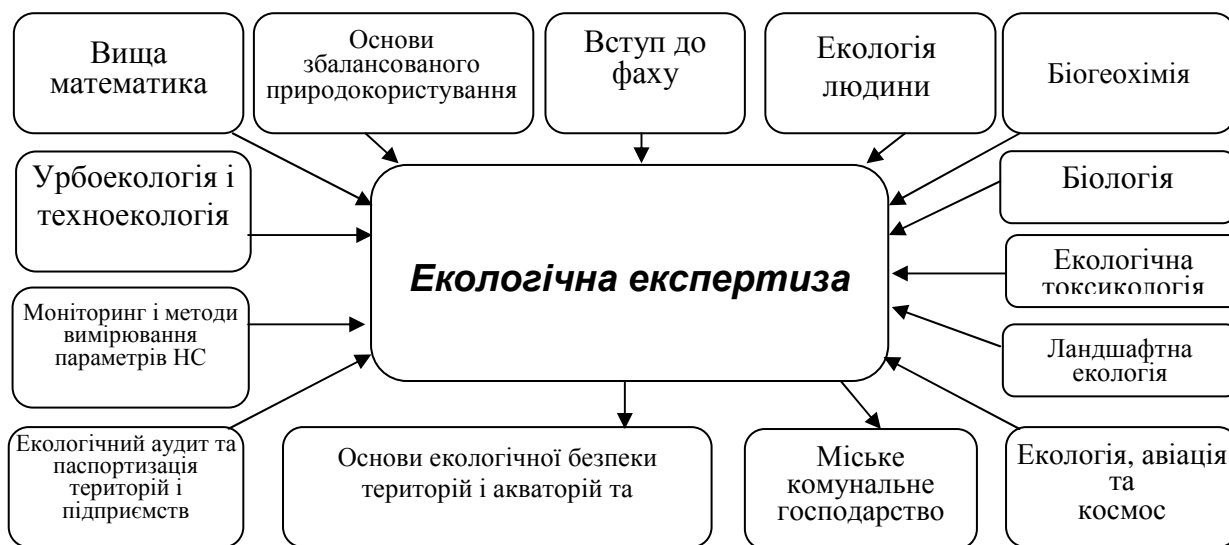
- природоохоронне законодавство та нормативно- правову базу України та сфери їх застосування;

вміти:

- аналізувати та ілюструвати прикладами права та обов'язки експерта;
- визначати процедуру і шляхи проведення державної екологічної експертизи;
- аналізувати особливості фінансування екологічної експертизи різних форм і типів;
- розраховувати витрати на проведення державної екологічної експертизи;
- аналізувати і складати документи державної екологічної експертизи;
- характеризувати порядок передачі документацій на державну екологічну експертизу та вимоги її складу;
- визначити відповідність об'єктів екологічної експертизи вимогам екологічного законодавства;
- користуватися нормативною та законодавчою базою для розробки матеріалів ОВНС;
- аналізувати інформацію щодо складання окремих підрозділів розділу ОВНС;
- складати окремі підрозділи розділу ОВНС для певного об'єкта або ситуації;
- складати Заяву про наслідки господарської діяльності;
- на основі існуючих вимог законодавства та підзаконних актів готувати та подавати на екологічну експертизу документи.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 8 із 24	

1.6. Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№	Назва теми	Обсяг навчальних занять			
		Всього	Лекції	Практичні заняття	СРС
8 семестр					
Модуль № 1 «Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи»					
1.1	Поняття екологічної експертизи. Мета, завдання та призначення екологічної експертизи.	7	2	2	3
1.2	Види екологічної експертизи. Особливості нормативно - правового регулювання екологічної експертизи в Україні.	7	2	2	3
1.3	Історія розвитку екологічної експертизи в Україні. Особливості організації. Порядок участі громадськості в державній екологічній експертизі.	7	2	2	3
1.4	Шляхи проведення державної екологічної експертизи.	7	2	2	3
1.5	Права громадських об'єднань, які здійснюють громадську екологічну експертизу.	7	2	2	3

1.6	Статус висновків державної та громадської екологічної експертизи.	11	2	4	5
1.7	Державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи.	7	2	2	3
1.8	Права, обов'язки та гарантії незалежності експерта екологічної експертизи.	7	2	2	3
1.9	Компетенція Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Уряду АРК та місцевих рад в галузі екологічної експертизи.	7	2	2	3
1.10	Статус експерта екологічної експертизи. Права та обов'язки експерта та замовників екологічної експертизи.	2	-	-	2
1.11	Права, функції, обов'язки та гарантії незалежності експерта екологічної експертизи (Шифр ОПП- 3.12.01).	2	-	-	2
1.12	Модульна контрольна робота № 1	4	2	-	2
Всього за модулем № 1		75	20	20	35
Модуль 2. «Порядок проведення екологічної експертизи»					
2.1	Порядок проведення екологічної експертизи. Процедура проведення екологічної експертизи. Умови і підстави проведення державної екологічної експертизи.	7	2	2	3
2.2	Поняття «Оцінка впливів на навколишнє середовище (ОВНС)». Мета і задачі ОВНС. Складові ОВНС. Нормативна база складання ОВНС. Екологічні небезпечні об'єкти та види діяльності.	7	2	2	3
2.3	Екологічні впливи. Типи екологічних впливів. Масштаби екологічних впливів. Методи залучення громадськості до ОВНС. Визначення обсягів і змісту матеріалів ОВНС.	7	2	2	3
2.4	Природоохоронні заходи:	7	2	2	3

	ресурсозберігаючі, захисні, відновлювальні, компенсаційні, охоронні. Складання «Матеріалів ОВНС» в складі проектної та перед проектної документації. Заява про екологічні наслідки діяльності.				
2.5	Рецензування та експертиза «Матеріалів ОВНС» (Шифр ОПП – 3.12.03). Експертизи проектів будівництва відповідно Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».	7	2	2	3
2.6	Методи оцінки впливів на навколишнє соціальне середовище. Методи оцінки впливів на природне навколишнє середовище: клімат і мікроклімат; атмосферне повітря; водне середовище; ґрунти; тваринний, рослинний світ та заповідні об'єкти.	7	2	2	3
2.7	Методи оцінки впливів на навколишнє техногенне середовище. Характеристика та оцінка залишкових впливів.	7	2	2	3
2.8	Висновки державної екологічної експертизи. Зміст, строк дії і оскарження висновків державної екологічної експертизи.	7	2	2	3
2.9	Фінансування державної і інших екологічних експертиз. Нормативні витрати на проведення державної екологічної експертизи.	11	2	4	5
2.10	Оцінка стану дотримання міжнародних природоохоронних конвенцій.	4	-	-	4
2.11	Право вільного доступу до екологічної інформації. Реалізація права участі в прийнятті рішень з питань, що стосуються довкілля (Шифр ОПП – 3.12.01).	4	-	-	4
2.12	Виконання домашнього завдання	8	-	-	8

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 12 із 24	

2.2. Проектування дидактичного процесу з видів навчальних занять

2.2.1. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

№	Назва теми	Обсяг навчальних занять	
		Лекції	СРС
1	2	3	4
8 семестр			
Модуль № 1 «Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи»			
1.1	Поняття екологічної експертизи. Мета, завдання та призначення екологічної експертизи.	2	1
1.2	Види екологічної експертизи. Особливості нормативно - правового регулювання екологічної експертизи в Україні.	2	1
1.3	Історія розвитку екологічної експертизи в Україні. Особливості організації.	2	1
1.4	Шляхи проведення державної екологічної експертизи.	2	1
1.5	Права громадських об'єднань, які здійснюють громадську екологічну експертизу.	2	1
1.6	Статус висновків державної та громадської екологічної експертизи.	2	1
1.7	Державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи.	2	1
1.8	Компетенція Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Уряду АРК та місцевих ряд в галузі екологічної експертизи.	2	1
1.9	Права, обов'язки та гарантії незалежності експерта екологічної експертизи.	2	1
1.10	Модульна контрольна робота № 1	2	2
Усього за модулем № 1		20	11
Модуль № 2. «Порядок проведення екологічної експертизи»			
2.1	Порядок проведення екологічної експертизи. Процедура проведення екологічної експертизи. Умови і підстави проведення державної екологічної експертизи. Строки проведення державної екологічної експертизи.	2	1
2.2	Поняття «Оцінка впливів на навколишнє середовище (ОВНС)». Мета і задачі ОВНС. Складові ОВНС. Нормативна база складання ОВНС. Екологічні небезпечні об'єкти та види діяльності.	2	1
2.3	Екологічні впливи. Типи екологічних впливів. Масштаби екологічних впливів. Методи залучення громадськості до ОВНС. Визначення обсягів і змісту матеріалів ОВНС. Заява про наміри.	2	1

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 13 із 24	

2.4	Природоохоронні заходи: ресурсозберігаючі, захисні, відновлювальні, компенсаційні, охоронні. Складання «Матеріалів ОВНС» в складі проектної та перед проектної документації. Заява про екологічні наслідки діяльності.	2	1
2.5	Рецензування та експертиза «Матеріалів ОВНС» (Шифр ОПІ – 3.12.03). Експертизи проектів будівництва відповідно Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Інвестиційний процес будівництва на Україні та роль ОВНС в ньому.	2	1
2.6	Методи оцінки впливів на навколишнє соціальне середовище. Методи оцінки впливів на природне навколишнє середовище: клімат і мікроклімат; атмосферне повітря; водне середовище; ґрунти; тваринний, рослинний світ та заповідні об'єкти.	2	1
2.7	Методи оцінки впливів на навколишнє техногенне середовище. Характеристика та оцінка залишкових впливів.	2	1
2.8	Висновки державної екологічної експертизи. Зміст, строк дії і оскарження висновків державної екологічної експертизи.	2	1
2.9	Фінансування державної і інших екологічних експертиз. Нормативні витрати на проведення державної екологічної експертизи.	2	1
2.10	Модульна контрольна робота № 2	2	2
Всього за модулем № 2		20	11
Усього за 8 семестр		40	22
Всього з дисципліни		40	22

2.2.2. Практичні заняття, їх тематика і обсяг

№	Назва теми	Обсяг навч. занять	
		Лабораторні	СРС
8 семестр			
Модуль № 1 «Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи»			
1.1	Законодавство України про екологічну експертизу.	2	2
1.2	Історія еколого-експертної діяльності.	2	2
1.3	Порядок участі громадськості в державній екологічній експертизі.	2	2
1.4	Особливості державного регулювання та управління в галузі екологічної експертизи.	2	2
1.5	Шляхи та терміни проведення екологічної експертизи.	2	2
1.6	Державна екологічна експертиза.	2	2
1.7	Громадська та інші види екологічної експертизи.	2	2
1.8	Права громадських об'єднань, які здійснюють громадську екологічну	2	2

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 14 із 24	

	експертизу.		
1.9	Права та обов'язки експерта та замовників екологічної експертизи.	2	2
1.10	Нормативи витрат на проведення екологічної експертизи.	2	2
Усього за модулем № 1		20	20
Модуль 2. «Порядок проведення екологічної експертизи»			
2.1	Етапи проведення екологічної експертизи.	2	2
2.2	Органи державної влади, компетентні при проведенні екологічної експертизи. Їх повноваження.	2	2
2.3	Нормативна документація, необхідна для проведення екологічної експертизи.	2	2
2.4	Ознайомлення з вимогами ДБН А.2.2-1-2003 «Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд».	2	2
2.5	Склад і структура розділу ОВНС.	2	2
2.6	Складання заяви про екологічні наслідки діяльності.	2	2
2.7	Особливості оцінки впливів на навколишнє природне середовище при будівництві та у схемі інвестиційного процесу будівництва.	2	2
2.8	Оцінка ризику планової діяльності на здоров'я населення.	2	2
2.9	Оцінка соціального ризику впливу планової діяльності.	2	2
2.10	Складання висновків екологічної експертизи та еколого-експертної оцінки досліджуваного об'єкту.	2	2
Усього за модулем № 2		20	20
Усього за 8 семестр		40	40
Усього з дисципліни		40	40

2.2.3. Самостійна робота студента, її зміст та обсяг

№	Зміст самостійної роботи студента	Обсяг СРС (годин)
8 семестр		
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	18
2.	Підготовка до практичних занять	40
3.	Виконання домашньої роботи	8
4.	Підготовка до модульних контрольних робіт	4
5.	Аналіз впливу на навколишнє середовище	2
6.	Управління екологічною експертизою	2
7.	Інтегральний підхід до об'єктів навколишнього середовища	4
8.	Законодавчо – правова база екологічної експертизи	4
Усього за 8 семестр		82
Усього з дисципліни		82

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 15 із 24	

2.2.3.1. Домашнє завдання

Домашнє завдання з дисципліни виконується у восьмому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання, і є складовою модуля №2 «Порядок проведення екологічної експертизи».

Виконання домашнього завдання є важливим етапом у засвоєнні навчального матеріалу.

Конкретна мета домашнього завдання полягає, в залежності від варіанту завдання, в проведенні екологічної експертизи вибраного об'єкту.

Виконання, оформлення та захист домашнього завдання здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання одного домашнього завдання, - 8 годин самостійної роботи.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Список рекомендованих джерел

Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Запорожець О.І. Курс лекцій з екологічної експертизи. Посібник для вузів Комп'ютерна версія, - К.:НАУ. 2005 (російською, українською та англійською мовами).

3.1.2. Запорожець О.І. Курс лекцій з екологічної експертизи. Слайди. Комп'ютерна версія., - К.:НАУ. 2005 (російською, українською та англійською мовами).

3.1.3. Закон України. Про екологічну експертизу. 1995 р.

3.1.4. Державні будівельні норми України. ДБН А2.2.1-2003. Склад та зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні та будівництві підприємств, будинків і споруд. Основні положення проектування. 2003 р. - 28с.

3.1.5. Порядок передачі документації на державну екологічну експертизу. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 1995 р. № 870.

Додаткові рекомендовані джерела

3.1.6. Донченко В.К., Питулько В.М., Сорокин Н.Д. Экологическая экспертиза. – М., Академия. 2006 – 408с.

3.1.7. Черп О.М., Винниченко В.Н., Хотулева М.В., Молчанова Я.П., Дайман С.Ю. Экологическая оценка и экологическая экспертиза. – М., Эколайн. 2000 – 238с.

3.1.8. Кораблева А.И., Чесанов А.Г. Экологическая экспертиза. - Днепропетровск, Полиграфист. – 2002-220 с.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 16 із 24	

3.2. Перелік наочних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до ТЗН

№ №	Назва	Номер теми відповідно до плану	Кількість
1.	Диск демонстраційних матеріалів	1.4; 1.5; 1.6; 2.2; 2.3; 2.4	5 дисків
2.	Методичні вказівки до лабораторних робіт	1.2; 1.3; 1.4 2.1; 2.2; 2.3	Електронна версія
3.	Методичні вказівки до курсових робіт	3.1	Електронна версія
4.	Конспект лекцій і підручник	1.1 – 2.6	Електронна версія

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1 Основні терміни, поняття, означення

4.1.1. *Семестровий екзамен* – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр. Складання екзамену здійснюється під час екзаменаційної сесії в комісії, яку очолює завідувач кафедри, відповідно до затвердженого в установленому порядку розкладу.

З метою забезпечення об'єктивності оцінок та прозорості контролю набутих студентами знань та вмінь, семестровий контроль здійснюється в університеті в письмовій формі або з використанням комп'ютерних інформаційних технологій. Ця норма не розповсюджується на дисципліни, викладення навчального матеріалу з яких потребує від студента переважно усних відповідей. Перелік дисциплін з усною (комбінованою) формою семестрового контролю встановлюється окремо за кожним напрямом (спеціальністю) підготовки фахівців з дозволу проректора з навчальної роботи.

4.1.2. *Семестровий диференційований залік* – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних та лабораторних занять і самостійної роботи.

Семестровий диференційований залік не передбачає обов'язкову присутність студента і виставляється за умови, що студент виконав усі попередні види навчальної роботи, визначені робочою навчальною програмою дисципліни, та отримав позитивні (за національною шкалою) підсумкові модульні рейтингові оцінки за кожен з модулів.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 17 із 24	

При цьому викладач для уточнення окремих позицій має право провести зі студентом додаткову контрольну роботу, співбесіду, експрес-контроль тощо.

4.1.3. **Кредитно-модульна система** – це модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні двох складових: модульної технології навчання та кредитів (залікових одиниць) і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю якості знань та вмінь і навчальної діяльності студента в процесі аудиторної та самостійної роботи. Кредитно-модульна система має за мету поставити студента перед необхідністю регулярної навчальної роботи протягом усього семестру з розрахунком на майбутній професійний успіх.

4.1.4. **Навчальний модуль** – це логічно завершена, відносно самостійна, цілісна частина навчального курсу, сукупність теоретичних та практичних завдань відповідного змісту та структури з розробленою системою навчально-методичного та індивідуально-технологічного забезпечення, необхідним компонентом якого є відповідні форми рейтингового контролю.

4.1.5. **Кредит (залікова одиниця)** – це уніфікована одиниця виміру виконаної студентом аудиторної та самостійної навчальної роботи (навчального навантаження), що відповідає 36 годинам робочого часу.

4.1.6. **Рейтинг (рейтингова оцінка)** – це кількісна оцінка досягнень студента за багатобальною шкалою в процесі виконання ним заздалегідь визначеної сукупності навчальних завдань.

4.1.7. **Рейтингова система оцінювання** – це система визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, модульного (проміжного) та семестрового (підсумкового) контролю, з наступним переведенням оцінки в балах у оцінки за традиційною національною шкалою та шкалою ECTS.

PCO передбачає використання поточної, контрольної, підсумкової, семестрової модульних рейтингових оцінок, а також екзаменаційної та підсумкової семестрових рейтингових оцінок.

4.1.6.1. **Поточна модульна рейтингова оцінка** складається з балів, які студент отримує за певну навчальну діяльність протягом засвоєння даного модуля – виконання та захист індивідуальних завдань (розрахунково-графічних робіт, рефератів тощо), лабораторних робіт, виступи на семінарських та практичних заняттях тощо.

4.1.6.2. **Контрольна модульна рейтингова оцінка** визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання модульної контрольної роботи з даного модуля.

4.1.6.3. **Підсумкова модульна рейтингова оцінка** визначається (в балах та за національною шкалою) як сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок з даного модуля.

4.1.6.4. **Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка** визначається (в балах та за національною шкалою) як сума підсумкових модульних рейтингових оцінок, отриманих за засвоєння всіх модулів.

4.1.6.5. **Екзаменаційна рейтингова оцінка** визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання екзаменаційних завдань.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 18 із 24	

4.1.6.6. **Підсумкова семестрова рейтингова оцінка** визначається як сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок (в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS).

Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до додатку до диплому фахівця.

4.2. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь

4.2.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Оцінювання окремих видів навчальної роботи студента

8 семестр				
Модуль №1		Модуль №2		Мах кількість балів
Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
Виконання практичного завдання №1.1	3	Виконання практичного завдання №2.1	3	
Виконання практичного завдання №1.2	3	Виконання практичного завдання №2.2	3	
Виконання практичного завдання №1.3	3	Виконання практичного завдання №2.3	3	
Виконання практичного завдання №1.4	3	Виконання практичного завдання №2.4	3	
Виконання практичного завдання №1.5	3	Виконання практичного завдання №2.5	3	
Виконання практичного завдання №1.6	3	Виконання практичного завдання №2.6	3	
Виконання практичного завдання №1.7	3	Виконання практичного завдання №2.7	3	
Виконання практичного завдання №1.8	3	Виконання практичного завдання №2.8	3	
		Домашнє завдання	8	
Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 24 балів		Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №2 студент має набрати не менше 29 балів		

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 19 із 24	

Виконання модульної контрольної роботи №2	16	Виконання модульної контрольної роботи №2	16
Усього за модулем №1	40	Усього за модулем №2	48
Семестровий диференційований залік			12
Усього за 8 семестр			100

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка в балах			Оцінка за національною шкалою
Виконання практичних завдань	Виконання модульної контрольної роботи №1 та №2	Виконання та захист домашнього завдання	
№ 1.1 – №1.8 та № 2.1 - № 2.8			
3	14-16	7-8	Відмінно
2,5	12-13	6	Добре
2	10-11	5	Задовільно
менше 2	менше 10	менше 5	Незадовільно

4.2.2. Виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав за нього позитивну оцінку за національною шкалою відповідно до табл. 4.2.

4.2.3. Якщо студент виконав та захистив домашню роботу поза встановлений термін з неповажних причин, то максимальна величина рейтингової оцінки в балах, яку може отримати студент за результатами захисту, дорівнює 6 (оцінці “Добре” за національною шкалою), тобто зменшується на два бали у порівнянні з наведеною в табл. 4.2.

4.2.4. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.2.5. Якщо студент успішно (з позитивними за національною шкалою оцінками) виконав передбачені в даному модулі всі види навчальної роботи, то від допускається до модульного контролю з цього модуля.

4.2.6. Модульний контроль здійснюється в комісії, яку очолює завідувач кафедри, шляхом виконання студентом модульної контрольної роботи тривалістю до двох академічних годин.

4.2.7. Сума поточної та контрольної модульної рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку, яка виражається в балах та за національною шкалою відповідно до табл. 4.3.

Таблиця 4.3

Відповідність підсумкових модульних рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Модуль № 1	Модуль № 2	Оцінка за національною шкалою
36-40	43-48	Відмінно
30-35	36-42	Добре
24-29	29-35	Задовільно
менше 24	менше 29	Незадовільно

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 20 із 24	

4.2.8. Модуль зараховується студенту, якщо він під час модульного контролю отримав позитивну (за національною шкалою) контрольну модульну рейтингову оцінку (табл. 4.2) та позитивну підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл. 4.3).

4.2.9. У випадку відсутності студента на модульному контролі з будь-яких причин (через не допуск, хворобу тощо), проти його прізвища у колонці “Контрольна модульна рейтингова оцінка” відомості модульного контролю робиться запис “Не з’явився”, а у колонці “Підсумкова модульна рейтингова оцінка” – “Не атестований”.

При цьому студент вважається таким, що не має академічної заборгованості, якщо він має допуск до модульного контролю і не з’явився на нього з поважних причин, підтверджених документально. У протилежних випадках студент вважається таким, що має академічну заборгованість.

Питання подальшого проходження студентом модульного контролю у цих випадках вирішується в установленому порядку.

4.2.10. У випадку отримання незадовільної контрольної модульної рейтингової оцінки студент повинен повторно пройти модульний контроль в установленому порядку.

4.2.11. При повторному проходженні модульного контролю максимальна величина контрольної модульної рейтингової оцінки в балах, яку може отримати студент, дорівнює тринадцяти (оцінці “Добре” за національною шкалою), тобто зменшується на три бали у порівнянні з наведеною в табл. 4.2.

4.2.12. Сума підсумкових модульних рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, яка переходить в оцінку за національною шкалою (табл. 4.6). Перескладання позитивної підсумкової модульної рейтингової оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

4.2.13. Якщо студент має позитивну (за національною шкалою) підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку то від допускається до семестрового контролю з дисципліни, який здійснюється в формі семестрового екзамену.

4.2.14. Сума підсумкових модульних рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS (табл.4.4).

4.2.15. Якщо студент має позитивну (за національною шкалою) підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку то він допускається до семестрового контролю з дисципліни, який здійснюється в формі диференційованого заліку.

4.2.16. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в семестрі, в якому передбачений диференційований залік, дорівнює сумі підсумкової семестрової модульної рейтингової оцінки та залікової рейтингової оцінки (табл. 4.7), встановленої для кожної категорії підсумкових семестрових модульних рейтингових оцінок (для “Відмінно” – 12 балів, для “Добре” – 10 балів, для “Задовільно” – 8 балів).

Таблиця 4.6

Таблиця 4.7

Відповідність підсумкових семестрових модульних рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Відповідність залікової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
----------------	-------------------------------

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
----------------	-------------------------------

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 21 із 24	

79-88	Відмінно
66-78	Добре
53-65	Задовільно
менше 53	Незадовільно

12	Відмінно
10	Добре
8	Задовільно
-	-

4.2.17. Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка переходить у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 4.8).

Таблиця 4.8

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75 – 81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67 – 74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.2.24. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни "Екологічна експертиза"	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 10.02.03 – 01-2014
		Стор. 22 із 24	

4.2.25. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				